ΕΤΟΣ Β΄. 'Εν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 7 Ἰανουαρίου 1912 ΑΡΙΘ. 54

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ ΠΑΥΛΟΥ (Δ΄. 7—13).

Ἀδελφοί, ἑνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει· Ἀναβὰς εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. (Τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα). Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν Ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ Εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ Ποιμένας καὶ Διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν Ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θεία χάρις, ἢ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα τῆς θείας χάριτος, δίδονται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν ἀναλόγως τῆς ἀξίας καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, μᾶς διδάσκει σήμερον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς -λέγει- κατέβη ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς εἰς τὴν γῆν καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἐχάρισε χαρίσματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους,

καὶ κατόπιν ἀνέβη καὶ πάλιν ὁ ἴδιος εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀναληφθείς, καὶ ἀπέστειλε κατὰ τὴν θείαν ἐπαγγελίαν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀνέδειξεν ἄλλους μὲν Ἀποστόλους, διὰ νὰ κηρύξωσι τὴν ὑψηλὴν καὶ θείαν διδασκαλίαν του, ἄλλους δὲ Προφήτας, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ προλέγωσι τὰ μέλλοντα, ἄλλους δὲ Εὐαγγελιστάς, διὰ νὰ συγγράψουν καὶ διαδόσουν τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἄλλους δὲ Ποιμένας πνευματικούς, οἱ ὁποῖοι νὰ ποιμαίνουν καὶ νὰ ὁδηγοῦν· τὰ λογικὰ ποίμνια εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ προφυλάττουν αὐτὰ ἀπὸ τοὺς βαρεῖς λύκους, καὶ ἄλλους διδασκάλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκε τὸ χάρισμα καὶ τὴν δύναμιν νὰ διδάσκουν τὸν θεῖον λόγον. Πρὸς ποῖον σκοπὸν δὲ ὅλα αὐτά; «Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ». Δῆλα δή, ἐδόθησαν τὰ διάφορα αὐτὰ χαρίσματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους «ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις», διὰ νὰ ὁδηγῶσι καὶ καταρτίζωσι τοὺς πιστοὺς εἰς ἐναρέτους ἀνθρώπους, διὰ νὰ ὑπηρετῶσι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἶνε σῶμα αὐτοῦ, μέχρις ὅτου ὅλοι ἐννοήσουν καὶ πιστεύσουν ὅτι αὐτὸς εἶνε Θεὸς ἀληθινὸς καὶ γείνωσι τοιουτοτρόπως «ἄνδρες τέλειοι» ὅλοι, σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν, μὲ θάρρος καὶ μὲ δύναμιν εἰς τὴν ὁμολογίαν αὐτῆς, μὲ ζῆλον ἀνδρικὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν αὐτῆς, μέχρις ὅτου διὰ τῆς διδασκαλίας τελειοποιηθῶσι πνευματικῶς καὶ ἀναδειχθοῦν ἀληθινὰ καὶ ἄξια μέλη τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, μέχρις ὅτου μὲ ὀλίγας λέξεις γίνωσιν ὄνομα καὶ πρᾶγμα Χριστιανοί.

Τί δὲ διδασκόμεθα ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐκ τοῦ ἀποστολικοῦ τούτου ἀναγνώσματος; Πρῶτον τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἠμποροῦμεν νὰ λάβωμεν τὰ χαρίσματα τῆς θείας χάριτος. Ὄχι τὰ γενικὰ καὶ κοινὰ διὰ πάντα πιστόν, ὡς εἶνε ὁ Θεός, ἡ πίστις, τὸ Βάπτισμα, ἀλλὰ τὰ μερικά, τὰ εἰδικά, ὡς εἶνε τὸ χάρισμα τῆς ἀποστολικότητος, τῆς προφητείας, τῆς διδασκαλίας, τῆς θαυματουργίας κ.λ.π., τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε κοινὰ δι᾿ ὅλους, οὔτε ἠμποροῦμεν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ νὰ τὰ λάβωμεν. Καθὼς τὰ ἐπίγεια λεγόμενα ἀγαθά, τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν, τὰ πλούτη, τὰ ἀξιώματα, ἀποκτῶμεν ὄχι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἴμεθα ὅλοι σοφοί, πλούσιοι, ἐν ἀξιώμασιν, ἀλλὰ μόνον ὅσοι καταγίνονται ἀδιακόπως, ὅσοι ἐργάζονται ἐπιμελῶς, ὅσοι ἐπωφελοῦνται ἐπιτηδείως τὰς ἑκάστοτε παρουσιαζομένας περιστάσεις, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον κατορθοῦται καὶ ἡ ἀπόκτησις τῶν χαρισμάτων τῆς θείας χάριτος. Διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν δῆλον ὅτι ταῦτα, εἶνε ἀνάγκη νὰ καταβάλλωμεν ἐπιμέλειαν μεγάλην περὶ τὴν ἐργασίαν τῶν θείων ἐντολῶν, πρέπει νὰ καταγινώμεθα ἀδιακόπως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χριστιανικῶν ἔργων, πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα ἔνθεον ζῆλον διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων ἡμῶν, πρέπει νὰ μὴ ἀφίνωμεν καὶ τὴν παραμικροτέραν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς διαφύγῃ, χωρὶς ν᾿ ἀποδείξωμεν καὶ διὰ λόγου καὶ δι᾿ ἔργων τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν πίστιν καὶ ἀγάπην. Ἡ δι᾿ ἀγάπης ἐνεργουμένη πίστις εἶνε τὸ ἀκριβὲς βαθμόμετρον τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ἀξίας, τῶν χριστιανικῶν ἡμῶν ἀρετῶν, καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς ἀσφαλοῦς βάσεως στηρίζεται ἡ πρὸς ἡμᾶς γινομένη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ δωρεὰ τῶν χαρισμάτων τῆς θείας χάριτος. Ἔχομεν πίστιν ἀκλόνητον καὶ ζῶσαν; Πρὸ πάντων δεικνύομεν

ταύτην εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν κατὰ τὸν ἐπὶ γῆς βίον ; Ἀσφαλῶς κρινόμεθα ἄξιοι τῆς θείας χάριτος. Ἀσφαλῶς ἀξιούμεθα τῶν χαρισμάτων αὐτῆς. Χωρὶς ἀμφιβολίαν ἀποβαίνομεν σκεύη τίμια, δοχεῖα ἱκανά, διὰ νὰ δεχθῶμεν τὰ χαρίσματα τῆς θείας χάριτος.

Ὁ Σαῦλος ἦτο ὁ φοβερώτερος διώκτης καὶ πολέμιος τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως. Ἦτο τὸ φόβητρον τῶν πιστῶν· καὶ καθὼς λέγει ὁ ἴδιος «καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθει αὐτὴν» (Γαλ. Α'. 13). Ἀλλ' ὁ παντογνώστης Θεός, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει μέλλον ἄγνωστον, προεγνώριζεν ὅτι ὁ φοβερὸς διώκτης θὰ γείνῃ ἔνθερμος ὑποστηρικτής, ὁ ἀγωνισθεὶς νὰ καταλύσῃ τὴν ἁγίαν του θρησκείαν θὰ ἀποβῇ ὁ ἀκλόνητος στύλος αὐτῆς, ὁ ἀμείλικτος ἐχθρὸς θὰ μεταβληθῇ εἰς διαπρύσιον κήρυκα, εἰς ἐνθουσιώδη διδάσκαλον, εἰς ἐργάτην τοῦ θείου ἔργου ἀνεπαίσχυντον καὶ ἀκάματον, ὁ πολέμιος Σαῦλος θὰ γείνῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ συνεπείᾳ τῆς προεγνωσμένης ταύτης ἀξίας του, τῶν ὑπερανθρώπων αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν ἀληθειῶν ἀγώνων, δίδεται εἰς αὐτὸν τὸ χάρισμα τῆς ἀποστολικότητος, καλεῖται εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα, ὀνομάζεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ «σκεῦος ἐκλογῆς τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ» (Πραξ. Θ'. 15). Οἱ ἁλιεῖς ἰχθύων Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ἐνῷ κατεγίνοντο εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν δικτύων, καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Κυρίου νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐτῷ καὶ νὰ γείνωσιν «ἁλιεῖς ἀνθρώπων» (Ματθ. Δ'. 18-22), νὰ σαγηνεύωσιν ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τῆς σαγήνης τῶν λόγων καὶ τῆς διδασκαλίας των τοὺς ἀνθρώπους, καλοῦνται εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τοῦ διδασκάλου, λαμβάνουσι τὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας, κριθέντες ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ταύτης τιμῆς. Εἰς τὸν «δίκαιον καὶ εὐλαβῆ» Συμεών, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου, ἐδόθη τὸ χάρισμα τῆς προφητείας διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ εὐσέβειάν του καὶ προεφήτευσε περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου (Λουκ. Β'. 25-36). Εἰς τοὺς ἁγίους ἄνδρας, τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους, δίδονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ «χαρίσματα ἰαμάτων, ἐνεργήματα δυνάμεων» (Ι. Κορ ΙΒ'. 10), ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε πλήρης ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ἱστορία, ὡς ἀνταμοιβὴ τῆς ἁγιότητος καὶ τῆς εὐσεβείας αὐτῶν, καὶ ἐτέλεσαν τὰ μεγάλα καὶ ἔνδοξα θαύματα, τὰ ὁποῖα εἰς ὅλους εἶνε γνωστά.

Διὰ τῆς ἁγιότητος λοιπὸν τοῦ βίου, διὰ τῆς θερμῆς ἡμῶν πίστεως, διὰ τῆς εὐσεβείας ἡμῶν καὶ δικαιοσύνης, διὰ τοῦ ἀσφαλοῦς τούτου τρόπου, γινόμεθα ἄξιοι νὰ λάβωμεν καὶ πράγματι λαμβάνομεν τὰ χαρίσματα τῆς θείας χάριτος, καθ' ἃ καὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διδάσκει.

Ἀλλὰ λαμβάνοντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ χαρίσματα τῆς θείας χάριτος, ἔχομεν τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ χρησιμοποιῶμεν αὐτὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἠθικοποίησιν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν «πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων» καθὼς παραγγέλλει τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα. Καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἱερᾶς ταύτης ὑποχρεώσεως ἐπιβάλλει καθήκοντα εἰς τοὺς πνευματικοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους, καθήκοντα εἰς τοὺς ποι-

μαινομένους καὶ διδασκομένους. Εἰς μὲν τοὺς πρώτους τὰ καθήκοντα τῆς διδασκαλίας, τῆς κατευθύνσεως τῶν ποιμαινομένων εἰς νομὰς σωτηρίους, πνευματικάς, διδασκαλίας λόγῳ καὶ παραδείγματι ἐξασκουμένης, κατευθύνσεως ὀρθῆς, ἀκριβοῦς καὶ ὄχι ἰδιοτελοῦς, συμφεροντολογικῆς. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται ἔνθεος ζῆλος, ἐπίγνωσις ἀληθὴς τοῦ ἱεροῦ καὶ ὑψηλοῦ αὐτῶν ἔργου «τοῦ ἔργου τῆς διακονίας», ἄγρυπνος ἐπιμέλεια καὶ ἀκοίμητος καὶ ἀδιάπτωτος φροντὶς «εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ». Εἰς δὲ τοὺς ἀνωτέρους τὸ καθῆκον τῆς ὑπακοῆς, τῆς προσεκτικῆς ἀκροάσεως, τοῦ κανονισμοῦ τοῦ βίου των πρὸς τὰ διδασκόμενα, μὲ τὴν ἀληθῆ ἰδέαν ὅτι τὰ διδασκόμενα εἶνε λόγοι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀνεξαρτήτως τοῦ διδάσκοντος· «Ὁ ἀκούων ὑμῶν - λέγει ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Μαθητάς του καὶ δι᾿ αὐτῶν εἰς πάντας τοὺς διδασκάλους τῶν Εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν - ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἀθετῶν ἐμὲ ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με» (Λουκ. Ι΄. 16).

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἂς ἐκπληροῖ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν μετ᾿ ἀκριβείας τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν ἡ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ γινομένη δωρεὰ τῶν θείων χαρισμάτων. Μόνον κατ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ κατορθωθῇ ὁ σκοπὸς τῆς δωρεᾶς τῶν χαρισμάτων τῆς θείας χάριτος «ὁ καταρτισμὸς τῶν ἁγίων». Μόνον κατ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ «μὴ ὦμεν νήπιοι κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφ. Δ΄. 13-15). Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ θὰ καταστῶμεν υἱοὶ καὶ κληρονόμοι τῆς ἀληθοῦς μακαριότητος.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ζ΄.

Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ Κυρίῳ·
» ὁ γὰρ ἀνὴρ κεφαλὴ ἐστὶ τῆς γυναικός... Οἱ ἄνδρες
» ἀγαπᾶτε τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας... ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ
» γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.» (Ἐφεσ. Ε΄. 33).

Εἰς τὰς προηγουμένας ὁμιλίας κατεδείξαμεν τὰ καθήκοντα τῶν τέκνων πρὸς τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ καθήκοντα τῶν γονέων πρὸς τὰ ἴδια τέκνα. Ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους ἀμοιβαῖα καθήκοντα τῶν συζύγων ἤτοι τῶν πατέρων καὶ μητέρων τῶν τέκνων.

Ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς γινώσκομεν τὸν τρόπον, καθ᾿ ὃν ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Τὸν ἄνδρα ἔπλασεν ἐκ τοῦ χοὸς καὶ εἶτα

ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς. Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Θεός· «*οὐκ᾿ ἔστι καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ » βοηθὸν κατ᾿ αὐτὸν*» (ὅμοιον δηλονότι μὲ αὐτόν). Ὥστε ἡ γυνὴ ἐπλάσθη διὰ νὰ ἦναι σύντροφος τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ σύντροφος βοηθοῦσα αὐτόν. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁμοία μὲ τὸν ἄνδρα, διότι καὶ αὕτη σύγκειται ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καθὼς καὶ ὁ ἀνήρ. Ἔπλασε δὲ τὴν γυναῖκα ὁ Θεὸς κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Ἀπέστειλεν ὕπνον εἰς τὸν Ἀδάμ, ἔλαβεν ἔπειτα μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἔπλασεν εἰς γυναῖκα. Ὁ Ἀδὰμ διεγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ ἰδὼν τὴν γυναῖκα κατενόησε τὸν τρόπον, καθ᾿ ὃν αὕτη ἐπλάσθη καὶ εἶπε· «*τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστῶν μου καὶ σὰρξ » ἐκ τῆς σαρκός μου*». Ἀνεγνώρισε δηλονότι τὴν πλήρη καὶ τελείαν ἕνωσιν, ἥτις ἔμελλε νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικός του, καὶ προεῖδεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ᾿ ἣν ἕκαστος ὤφειλε νὰ καταλείψῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ νὰ προσκολληθῇ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα καὶ οἱ δύο νὰ γίνωσι σὰρξ μία.

Ἐκ τῶν εἰρημένων δείκνυται ὅτι οὐδεμία ἄλλη δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἕνωσις στενωτέρα ἀπὸ τῆς ἑνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Εἶναι δὲ ἡ ἕνωσις αὕτη ἕνωσις καρδιῶν. «*Οὐκ ἀνέγνωτε*, λέγει ὁ Σωτήρ, *οὐκ ἀνέ» γνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾿ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ » εἶπεν· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν » μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς » σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία*». Ἐκ τούτου δὲ ἐξάγει ἀμέσως ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τὸ συμπέρασμα· «*ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν » ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω*».

Ἐκ τοῦ τρόπου τούτου τῆς πλάσεως τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς καθορίζονται ἤδη καὶ τὰ ἀμοιβαῖα πρὸς ἀλλήλους καθήκοντα. Καὶ τῆς μὲν γυναικὸς τὸ καθῆκον εἶναι νὰ ὑποτάσσηται εἰς τὸν ἴδιον ἄνδρα, τὸ δὲ καθῆκον τοῦ ἀνδρὸς εἶναι νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ὅπως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐντέλλεται· «*Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις » ἀνδράσιν ὡς τῷ Κυρίῳ· ὁ γὰρ ἀνὴρ κεφαλὴ ἐστὶ τῆς γυναικός... οἱ δὲ » ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας... ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα » ἑαυτὸν ἀγαπᾷ*».

Τὸ νὰ ὑποτάσσηται ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα, τοῦτο εἶναι δίκαιον, διότι ὁ ἀνὴρ εἶναι ἡ *κεφαλή*, εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας. Πάντα τὰ τοῦ κόσμου πράγματα κυβερνῶνται καὶ σώζονται διὰ τῆς πειθαρχίας, διὰ τῆς τάξεως. Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατάστασις, ἔνθα δὲν ὑπάρχει ἀνώτερος διευθύνων καὶ κατώτεροι ὑπακούοντες. Οὕτω διέταξε τὰ πάντα ὁ Θεὸς διὰ τὸ καλὸν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς κοινωνίας. Ὅπου δὲν ὑπάρχει πειθαρχία, ὑπάρχει σύγχυσις. Ὁ δ᾿ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς εἰρήνης καὶ οὐχὶ Θεὸς ἀκαταστασίας καὶ συγχύσεως· «*Οὐ γὰρ ἔστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς ἀλλ᾿ εἰρήνης*». Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ὁ ἀρνούμενος ὑποταγήν, οὗτος ἐξανίσταται κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, τὴν εὐταξίαν καὶ πειθαρχίαν, ἣν ἐπέβαλεν ὁ Θεός. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἡ ὑποταγὴ αὕτη δὲν εἶναι ζυγὸς καταθλιπτικός, ἀλλ᾿ εἶναι γλυκεῖά τις ἐξάρτησις ἐκ τοῦ συζύγου, ὅστις πάλιν ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον. Κατὰ τὰς βου-

λὰς δὲ τοῦ Θεοῦ ἡ ὑποταγὴ τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ συζύγου συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ συγκρατῶσι τὴν ὁμόνοιαν ψυχῶν καὶ σωμάτων ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ συζύγου, τῆς γυναικός, τῶν τέκνων καὶ ἁπάντων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ὀφείλει νὰ ὑποτάσσηται ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα; Ἐν πρώτοις ἡ ὑποταγὴ τῆς γυναικὸς εἰς τὸν ἄνδρα δέον νὰ ἔχῃ ὡς βάσιν καὶ θεμέλιον τὸν γνήσιον, τὸν ἀληθῆ σεβασμόν, ὃν ὀφείλει ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα ἀναγνωρίζουσα ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸν σύζυγον, ἵνα ἔχῃ τοῦτον προστάτην καὶ ὁδηγόν. Τοῦτο ἐννοεῖ καὶ ὁ Ἀπόστ. Παῦλος, ὅταν λέγει, ὅτι δέον «*ἡ γυνὴ νὰ φοβῆται τὸν ἄνδρα*». Τοιαῦτα ἦσαν καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς Σάρρας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος προβάλλει ὡς παράδειγμα εἰς τὰς Χριστιανὰς γυναῖκας. «*Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀ-» βραὰμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα*». Δεύτερον, ἡ ὑποταγὴ αὕτη συνίσταται εἰς τὸ νὰ συμμορφώνηται ἡ γυνὴ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ ἀκόμη καὶ πρὸς τὰς ἀδυναμίας τοῦ ἀνδρός, ἀπαρνουμένη πᾶν τὸ ἀπαρέσκον τῷ ἀνδρὶ καὶ πράττουσα τὸ ἀρεστὸν αὐτῷ. Τέλος, ἡ ὑποταγὴ αὕτη δέον νὰ γίνηται κατάδηλος ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῆς, οἵτινες εἶναι, νὰ μεριμνᾷ περὶ τοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ ἐκπληροῖ προθύμως πάντα τὰ οἰκιακὰ καθήκοντα. Ἡ γυνὴ ἐκλήθη **βοηθὸς** τοῦ ἀνδρός.Τὸν τίτλον τοῦτον τότε μόνον θὰ φέρῃ ἐπαξίως ἡ γυνή, ὅταν ἦναι ἀφοσιωμένη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Ὁ Σοφὸς λέγει ὅτι ἡ ***ἀνδρεία γυνὴ*** ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἐργάζεται τὸ ἀγαθὸν πρὸς τὸν ἑαυτῆς σύζυγον. Οὐ μόνον δὲ περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὀφείλει νὰ μεριμνᾷ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν τέκνων καὶ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ὅλου ἐν γένει τοῦ προσωπικοῦ τοῦ οἴκου. Αὕτη εἶναι ἡ ὑποταγὴ τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα. Ὑπάρχει ὅμως καὶ περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ γυνὴ ὄχι μόνον δικαιοῦται, ἀλλὰ καὶ ὀφείλει νὰ μὴ ὑποτάσσηται, νὰ μὴ ὑπακούῃ εἰς τὸν ἄνδρα. Ἡ περίπτωσις αὕτη εἶναι, ὅταν οὗτος παρακινῇ αὐτὴν εἰς τὸ κακόν, εἰς τὸ νὰ ἀθετήσῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· Τότε ἔχει καθῆκον νὰ ὑποτάσσηται καὶ ὑπακούῃ εἰς μόνον τὸν Θεόν, διότι οὕτως ἐντέλλονται οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, ὅτι «*πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ » μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις*», οὕτως ἐντέλλεται αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγων «*ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· » καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος*»... «*εἴ τις » ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ » τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς.., οὐ δύ-» ναταί μου μαθητὴς εἶναι*».

Ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε εἴπομεν εὔκολον εἶναι νὰ κατανοήσῃ τις ποῖαι εἶναι αἱ γυναῖκες αἱ ἀθετοῦσαι τὴν πέμπτην τοῦ Θεοῦ ἐντολήν. Τοιαῦται εἶναι α) ὅσαι δὲν ὑποτάσσονται εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν συζύγους, ἀλλ' ἐννοοῦσιν αὐταὶ καὶ μόναι νὰ διευθύνωσι τὰ πάντα, παρὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ· β) ὅσαι ἔχουσι πάντοτε ἀκονισμένην τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν καὶ αὐθαδῶς ἐξυβρίζουσι καὶ ἐξουθενοῦσι τοὺς ἑαυτῶν συζύγους· γ) ὅσαι γυναῖκες μεταποιοῦσιν ἑαυτὰς εἰς ἀληθινὰ εἴδωλα ὡς κυρίαν ἐνασχόλησιν ἔχουσαι τὸ νὰ καλλωπίζωνται καὶ νὰ στολίζωσιν ἑαυτὰς κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τελευταίου ἑκάστοτε συρμοῦ, οὐδόλως μεριμνῶσαι οὔτε περὶ τῶν συζύγων, οὔτε περὶ τῶν τέκνων, οὔτε περὶ τοῦ οἴκου αὐτῶν ἐν γένει·

δ) ὅσαι οὐδόλως προσπαθοῦσιν ἵνα διὰ τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς χρηστότητος αὐτῶν ἀρέσωσιν εἰς τοὺς ἑαυτῶν συζύγους, συμφώνως τῇ ἐντολῇ τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος ὅτι ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ «*μεριμνᾷ πῶς ἀρέσει τῷ » ἀνδρί*».

Ἡ γυνή, ἡ μὴ ὑποτασσομένη τῷ ἀνδρὶ κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, εἶναι γυνὴ πονηρά. «Πονηρᾶς δὲ γυναικὸς οὐδὲν ἐφάμιλλον», λέγει ὁ » ἱερὸς Χρυσόστομος. «Τί λέοντος δεινότερον ἐν τετράποσιν; οὐδέν· τί » ὠμότερον δράκοντος ἐν ἑρπετοῖς; ἀλλ᾽ οὐδέν, πλὴν γυναικὸς πονηρᾶς· » καὶ λέων καὶ δράκων ἐλάττω τυγχάνουσι· μαρτυρεῖ μοι τῷ λόγῳ ὁ σο- » φώτατος Σολομὼν λέγων, «*συνοικῆσαι λέοντι ἢ δράκοντι εὐδοκήσω ἢ » συνοικῆσαι μετὰ γυναικὸς πονηρᾶς καὶ γλωσσώδους*»· καὶ ἵνα μὴ νο- » μίσῃς τὸν προφήτην εἰρηκέναι, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων κατάμαθε » ἀκριβῶς. Τὸν Δανιὴλ οἱ λέοντες ᾐδέσθησαν, τὸν δὲ δίκαιον Ναβουθαὶ » ἡ Ἰεζάβελ ἐφόνευσε. Τὸ κῆτος τὸν Ἰωνᾶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐφύλαξε, Δα- » λιδὰ δὲ τὸν Σαμψὼν ξυρίσασα τοῖς ἀλλοφύλοις παρέδωκε. Δράκοντες » καὶ ἀσπῖδαι καὶ κεράσται τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτρόμαξαν, Ἡ- » ρωδιὰς δὲ αὐτὸν ἐν ἀρίστῳ ἀπέτεμεν. Οἱ κόρακες τὸν Ἠλίαν ἐν τῷ » ὄρει διέθρεψαν, Ἰεζάβελ δὲ αὐτὸν μετὰ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ ὑετοῦ, πρὸς » φόνον παρέδωκε... Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός, μὴ ὑπο- » τασσομένης τῷ ἰδίῳ ἀνδρί. Ἂς προσέξωσι λοιπὸν καλῶς αἱ γυναῖκες καὶ ἂς ἀκολουθήσωσι τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Ἀποστ. Παύλου ἐντειλαμένου τάδε: «*Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν, » ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνὴρ κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κε- » φαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ᾽ ὡς ἡ » Ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις » ἀνδράσιν ἐν πᾶσιν. Ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὡς ἑαυτὸν ἀγαπάτω, » ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα*».

Κατεδείξαμεν, ὅτι αἱ γυναῖκες ὀφείλουσι νὰ ὑποτάσσωνται τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. Ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ τούτων καθήκοντα. Οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν, ἵνα ἀγαπῶσι τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας· «*οἱ ἄνδρες*, παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «*οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε » τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς*». Ὁ Ἀπόστολος διὰ τῶν λόγων τούτων ὑπογλυκαίνει τὴν ὑποταγὴν τῆς γυναικὸς εἰς τὸν ἄνδρα ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ μετριάζει ἀφ᾽ ἑτέρου τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικός. Γύναι, διὰ νὰ μὴ σοὶ προξενῇ φόβον ἡ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ὑποταγή, ὁ Ἀπόστολος σοὶ παραγγέλλει ὑποταγὴν πρὸς τὸν ἄνδρα σου, ὅστις εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ σὲ ἀγαπᾷ. Ἄνερ, διὰ νὰ μὴ σὲ καθιστᾷ σκληρὸν καὶ τυρανικὸν ἡ ἐπὶ τῆς γυναικὸς ἐξουσία σου, ὁ Ἀπόστολος σοὶ παραγγέλλει νὰ ἀγαπᾷς τὴν γυναῖκά σου. Ἀλλ᾽ ὁποία τις πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη αὕτη τοῦ ἀνδρός; Ὁ Ἀπόστολος παραγγέλλων ἀγάπην πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα δὲν ἐννοεῖ τὴν μωρὰν καὶ ἐμπαθῆ ἐκείνην ἀγάπην τοῦ κόσμου, τὸν ἔρωτα δηλονότι τῶν εἰδωλολατρῶν, ἀλλ᾽ ἐννοεῖ καὶ συνιστᾷ τὴν λελογισμένην ἀγάπην, τὴν χριστιανικήν, τὴν ἁγίαν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἐντέλλεται ἡ πίστις. Ἀποτελέσματα δὲ τῆς ἁγίας ταύτης ἀγάπης εἶναι τὰ ἑπόμενα. Ἐν πρώτοις ὁ σύζυγος συζῇ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου. Δεύτερον, διαμοιράζεται καὶ ἔχει κοινὸν μετὰ

τῆς γυναικὸν αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι κερδίζει ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ ταυτοχρόνως φροντίζει διὰ τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν ἄλλην περίθαλψιν τῆς γυναικός καὶ τῶν τεκνων καὶ τῆς ὅλης αὐτοῦ οἰκογενείας, Τρίτον, ἔχει κοινὰ μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ διδάσκει αὐτὴν τὰ παραγγέλματα τῆς πίστεως καὶ ἐκπληροῖ ὁμοῦ μετ᾽ αὐτῆς ὅλα τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα. Τέλος, παραμυθεῖ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ παρηγυρεῖ κατὰ τὰς θλίψεις καὶ στενοχωρίας αὐτῆς καὶ πρὸς τούτοις προστατεύει αὐτὴν μετὰ στοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως καθὸ ἀσθενεστέραν αὐτοῦ καὶ χρήζουσαν προστασίας καὶ στηρίγματος.

᾿Αλλὰ προσέξατε. Ὁ ᾿Απόστολος Παῦλος δὲν παραγγέλλει ἁπλῶς· «*οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας*», ἀλλὰ προστίθησιν ἀκόμη καὶ τὸ: «***μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς***». Τί σημαίνει τοῦτο τὸ «*μὴ πικραίνεσθε*»; Σημαίνει ὅτι ὁ σύζυγος ὀφείλει νὰ προσέχῃ ὅπως μὴ γίνηται παραίτιος πικρίας καὶ λύπης πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα διὰ συμπεριφορᾶς βαναύσου καὶ ἀναξιοπρεποῦς. Ὁ σύζυγος εἰσερχόμενος εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ὀφείλει νὰ παρουσιάζῃ καὶ ἐπιδεικνύῃ πρόσωπον ἀπαστράπτον ἐξ ἱλαρότητος καὶ χαρᾶς. Ἡ ὀργή, ἡ περιφρόνησις, αἱ ὕβρεις, τὰ μίση καὶ αἱ ἔχθραι καὶ τὰ πείσματα, καὶ ἐν γένει ὅλα ὅσα δύνανται νὰ διαταράξωσι τὴν οἰκογενειακὴν ἁρμονίαν, ὅλα ταῦτα πρέπει τελείως νὰ ἦναι ἐξωστρακισμένα ἐκ τοῦ οἴκου. Ὁ Κύριος ἡμῶν ᾿Ιησοῦς Χριστὸς εἶπε· «*πᾶς ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει*». ᾿Αλλὰ ποίας τιμωρίας εἶναι ἄξιος ὁ ὑβρίζων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σάρκα, ἣν ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς «*ἠγάπησε τὴν ᾿Εκκλησίαν;*» Ὁ ᾿Απόστολος διὰ τῆς ἐκφράσεως «*μὴ πικραίνεσθε*» δὲν ἀπαγορεύει μόνας τὰς ὕβρεις πρὸς τὰς συζύγους, ἀλλ᾽ ἀκόμη καὶ τὴν περιφρονητικὴν ἐκείνην σιγήν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ σύζυγοι τηροῦσι πεισματωδῶς ἀπέναντι τῶν ἰδίων συζύγων, καθ᾽ ὅσον ἡ τοιαύτη σιγὴ εἶναι πικροτέρα τῶν χυδαιοτέρων ὕβρεων. ᾿Απαγορεύει προσέτι ὁ ᾿Απόστολος τὴν παράλογον αὐστηρότητα καὶ τὴν τυραννίαν, μεθ᾽ἧς πολλοὶ βάρβαροι σύζυγοι συμπεριφέρονται πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, τὰς ὁποίας θεωροῦν αὐτόχρημα ὡς ἀνδράποδα ἀφαιροῦντες ἀπ᾽ αὐτῶν τὴν διακυβέρνησιν τοῦ οἴκου, τὴν ὁποίαν καὶ θεῖοι καὶ ἀνθρώπινοι νόμοι χορηγοῦσιν εἰς αὐτάς. ᾿Αλλ᾽ οἱ ἀπανθρωπότεροι τῶν συζύγων εἶναι ὅσοι φθάνουσι μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ δέρωσι καὶ λακτίζωσι κτηνωδῶς τὰς ἑαυτῶν συζύγους». Οἱ τοιοῦτοι δὲν δικαιοῦνται νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα οὔτε τοῦ συζύγου, οὔτε τῶν γονέων, οὔτε καὶ ἁπλῶς τὸ ὄνομα ἄνθρωποι, διότι εἶναι καὶ τῶν θηρίων θηριωδέστεροι.

Τὰ εὐλογημένα ἀνδρόγυνα, αἱ εὐλογημέναι συζυγίαι, εἶναι ἐκεῖναι, ἐν αἷς ἡ μὲν γυνὴ ὑποτάσσεται εἰς τὸν ἴδιον ἄνδρα, ὃν ἀναγνωρίζει ὡς κεφαλὴν αὐτῆς, ὁ δὲ ἀνὴρ ἀγαπᾷ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὡς τὸ ἴδιον σῶμα. Τὰ εὐλογημένα ἀνδρόγυνα εἶναι ἐκεῖνα, ἐν οἷς βασιλεύει ἡ ὁμόνοια ψυχῶν καὶ σωμάτων, ἐν οἷς ἔχει ἱδρύσῃ τὸν θρόνον αὐτῆς πίστις θερμὴ καὶ ζῶσα, ἐν οἷς λατρεύεται καὶ δοξάζεται ὁ Θεός, ἐν οἷς ἀσκεῖται ἡ εὐσέβεια, ἡ ἀρετὴ καὶ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον τῷ Θεῷ, Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ᾿Αμήν.